

**Про організацію 12
(спеціального) відділу при
2-му Головному
(розвідувальному)
управлінні МВС СРСР
ЦК КПРС**

1953

Цілком таємно

Особлива папка

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ
РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ

ПОСТАНОВА

Про організацію 12 (спеціального) відділу при 2-м Головнім
(розвідувальнім) управлінні МВС СРСР.

м. Москва

3 вересня 1953 року

1. Доручити МВС СРСР (тов. Круглову) організувати при 2-м Головнім (розвідувальнім) управлінні МВС СРСР 12-й (спеціальний) відділ для проведення диверсій на важливих військово-стратегічних об'єктах і комунікаціях на території головних агресивних держав — США та Англії, а також на території інших капіталістичних країн, які використовуються головними агресорами проти СРСР.

Визнати за доцільне здійснення актів терору активних дій щодо найбільш активних і злісних ворогів Радянського Союзу з числа діячів капіталістичних країн, особливо небезпечних іноземних розвідників, ватажків антирадянських емігрантських організацій та зрадників Батьківщини.

2. Встановити, що всі подані *(нерозбірливий текст)* МВС СРСР заходи на лінії 12 (спеціального) відділу попередньо розглядаються і санкціонуються Президією ЦК КПРС.

3. Затвердити положення, структуру і штати 12 (спеціального) відділу при 2-м Головнім (розвідувальнім) управлінні МВС СРСР.

СЕКРЕТАР ЦК КПРС

[М. ХРУЦОВ](#)

сторінка

ЦІЛ. ТАЄМНО
Особлива папка

Проект

ПОЛОЖЕННЯ

Про 12-й відділ при 2 Головному / розвідувальному/
Управлінні МВС СРСР.

1. 12-й відділ при 2 Головнім /розвідувальнім/ Управлінні МВС СРСР виконує спеціальні завдання з диверсій та терору у капіталістичних країнах.

Всі заходи за лінією 12-го відділу відбуваються лише після попереднього докладу й отримання санкції ЦК КПРС.

Враховуючи особливий характер виконуваних завдань, вся робота відбувається із дотриманням найсуворішої конспірації.

З метою забезпечення кваліфікованими кадрами 12-й відділ прирівнюється в правах до самостійного оперативного управління МВС СРСР.

2. Структура і кадри 12-го відділу затверджуються особливою постановою ЦК КПРС.

12-й відділ підпорядковується безпосередньо начальнику 2-го Головного /розвідувального/ управління МВС СРСР.

На 12-й відділ покладаються такі завдання:

а) Проведення диверсій на важливих військово-стратегічних об'єктах і комунікаціях головних агресивних держав, як на території цих держав, так і на території інших капіталістичних країн, які використовуються головним агресором проти СРСР.

б) Здійснення актів терору у відношенні до найбільш активних і злісних ворогів Радянського Союзу з числа діячів іноземних держав, особливо небезпечних іноземних розвідників, ватажків емігрантських організацій і зрадників Батьківщини.

Організація секретного вилучення і доставки на нашу територію осіб, вивезення яких є особливою необхідністю.

в) Організація викрадення і доставки в СРСР новітніх зразків озброєння і військової техніки капіталістичних держав, застосування в необхідних випадках підкупу та інших засобів.

4. З метою виконання вище перелічених завдань 12-й відділ:

а) Виявляє і вивчає військові бази, аеродроми, порти, важливі військово-промислові об'єкти, вразливі вузли комунікацій, вишукує підходи до цих об'єктів і насаджує на них агентуру, здатну здійснити диверсійні заходи.

Організовує спостереження і підведення агентури до осіб, стосовно яких намічено проведення спеціальних заходів.

б) Добирає і готує в СРСР, країнах народної демократії і капіталістичних державах спеціальні кадри нелегалів як з числа радянських громадян, так і іноземців, відданих Радянському Союзу, сміливих, рішучих, що володіють організаторськими здібностями.

в) Для проведення заходів з диверсій та терору створює в капіталістичних країнах нелегальні резидентури і агентурні групи, здатні організувати цю роботу.

г) Створює в капіталістичних країнах глибоко законспіровані резидентури і агентурні групи із завданням розгортання активної диверсійної діяльності тільки в разі військових дій.

д) Для легалізації розвідників і агентів-нелегалів створює в капіталістичних країнах необхідне прикриття — комерційні підприємства, торгові фірми, комісійні та посередницькі бюро, імпорتنі фірми, пансіони, гаражі, кафе та ін.

є) За допомогою відповідних підрозділів 2-го Головного /розвідувального/ Управління МВС СРСР забезпечує нелегалів документами, необхідними для проживання і пересування за кордоном.

ж) Організовує надійний швидкий діючий зв'язок з нелегальними резидентурами і агентурними групами за нелегальними каналами, використовуючи для цього радіо, мікрофотографію, інші технічні засоби.

з) Забезпечує нелегальні резидентури і нелегальні групи необхідними матеріально-технічними засобами для здійснення диверсій і терористичних актів.

5. Нелегальним резидентурам і групам 12-го відділу у капіталістичних країнах забороняється підтримувати будь-який контакт з місцевими комуністичними організаціями, а також вербувати агентуру з числа комуністів.

6. Для здійснення диверсійних і терористичних актів, а також організації викрадення новітніх зразків озброєнь, військової техніки, 12-й відділ у необхідних випадках використовує агентурні можливості інших підрозділів 2 Головного /розвідувального/ Управління МВС СРСР і за погодженням з керівництвом Міністерства оборони СРСР можливості 2-го

Головного управління Генштабу Радянської Армії, якщо агентура цих управлінь має підходи до об'єктів диверсій і терору і може прискорити або полегшити виконання завдань.

7. Вибір і вивчення військово-стратегічних об'єктів диверсій проводиться в контакті з 2-м Головним Управлінням Генштабу Радянської Армії.

8. У своїй роботі 12-ї відділ використовує інформаційні матеріали про військово-стратегічні об'єкти капіталістичних країн, наявних у 2-м Головним /розвідувальним/ Управлінні МВС СРСР та 2-м Головним Управлінні Генштабу Радянської Армії.

9. З метою добору необхідної агентури, а також просування нелегалів в капіталістичні країни, 12-му відділу дозволяється мати свої оперативні групи в країнах народної демократії, Китайській Народній Республіці і Німецькій Демократичній Республіці. У цих країнах оперативні групи 12-го відділу діють під наглядом старших радників МВС СРСР, через яких узгоджують свої дії з керівництвом цих країн.

10. Для підготовки й тренування нелегалів і агентури в Москві, а в разі потреби, в інших містах Радянського Союзу, відділ створює законспіровані пункти і конспіративні квартири для навчання диверсійній техніці, стрільбі, радіосправи, фото та ін.

Нелегали, які перебувають на підготовці, і співробітники конспіративних пунктів і квартир, утримуються за негласним

штатом, затвердженим Міністром Внутрішніх Справ СРСР.

11. На співробітників 12-го відділу при 2-м Головному /розвідувальним/ Управлінні МВС СРСР поширюються всі пільги, визначені у рішеннях ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР для співробітників Головного Управління МВС СРСР.

12. На співробітників 12-го відділу, що працюють за кордоном в нелегальних умовах або виїжджають у тимчасові відрядження в нелегальні умови у капіталістичні країни, поширюється дія постанови Ради Міністрів СРСР № 2599-1076-сс від 1 липня 1948 року «Про пільги для співробітників Комітету Інформації при Раді Міністрів СРСР, які працюють за кордоном в нелегальних умовах».

ПРИМІТКА: МВС СРСР надається право частково або повністю позбавляти пільг зазначених в цьому параграфі тих співробітників, які не проявили себе позитивно в роботі або вчинили вчинки, що ганьблять звання чекіста.

сторінка

Цілковито таємно

Особлива папка

СТРУКТУРА

12-го відділу при 2-м Головнім /розвідувальнім/ Управлінні
МВС СРСР.

12 Відділ — виконання спеціальних завдань.

1-е відділення — виконання спеціальних завдань по
Сполученим Штатам Америки.

2-е відділення — виконання спеціальних завдань по
Латинській Америці.

3-е відділення — виконання спеціальних завдань по Англії,
Канаді, Південно-Африканському Союзу, Австралії, Новій
Зеландії, Ірландії.

4-е відділення — виконання спеціальних завдань по
Німеччині і Австрії.

5-е відділення — виконання спеціальних завдань по
Фінляндії та Скандінавських країнах.

6-е відділення — виконання спеціальних завдань по Франції,
Бельгії, Голландії, Швейцарії.

7-е відділення — виконання спеціальних завдань по Італії,
Іспанії, Югославії, Греції.

8-е відділення — виконання спеціальних завдань по Ірану, Афганістану, Туреччині.

9-е відділення — виконання спеціальних завдань по Єгипту, Саудівській Аравії, Ізраїлю, Лівану, Сирії, Іраку.

11-е відділення — виконання спеціальних завдань по Японії, Філіппінам, Індонезії, Індокитаю, Індії.

12-е відділення — по матеріально-технічному і господарському забезпеченню.

Секретаріат.

[О. ПАНЮШКІН](#)

"3" вересня 1953 року

About this digital edition

This e-book comes from the online library [Wikisource](http://wikisource.org)^[1]. This multilingual digital library, built by volunteers, is committed to developing a free accessible collection of publications of every kind: novels, poems, magazines, letters...

We distribute our books for free, starting from works not copyrighted or published under a free license. You are free to use our e-books for any purpose (including commercial exploitation), under the terms of the [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)^[2] license or, at your choice, those of the [GNU FDL](https://www.gnu.org/licenses/fdl.html)^[3].

Wikisource is constantly looking for new members. During the realization of this book, it's possible that we made some errors. You can report them at [this page](#)^[4].

The following users contributed to this book:

- Arxivist
- Artem.komisarenko
- Madvin

---

1. ↑ <http://wikisource.org>

2. [↑ http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)
3. [↑ http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html](http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html)
4. [↑ http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium](http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium)